

Spraakafzien is méér dan liplezen

Slechthorendheid komt veel voor, meer dan mensen beseffen. Vaak wordt slechthorendheid niet herkend, omdat mensen met een gehoorverlies er zelf liever niet over beginnen. De impact van slechthorendheid op het dagelijks leven is enorm. Dit wordt nog vaak onderschat. Naast problemen in het volgen van een gesprek, zijn ook vermoeidheid, onzekerheid, relatieproblemen, vereenzaming en depressie veel voorkomende problemen. Niet alleen slechthorenden ondervinden problemen ten gevolge van het gehoorverlies, ook de omgeving wordt er door geraakt. Veel slechthorenden/plotsdoven en hun omgeving zijn niet op de hoogte van de mogelijkheid om een training spraakafzien te volgen om de communicatie te verbeteren.

Training spraakafzien

Wat is spraakafzien?

Spraakafzien is méér dan leren liplezen. Spraakafzien is zien wat iemand zegt door informatie te halen uit:

☞ De mondbeelden (“liplezen”)

Bijvoorbeeld: ik zie de lippen vaak op elkaar gaan, er zitten dus veel lipklanken (b, p, m) in het woord.

☞ Het onderwerp (Waar spreken ze over?)

Bijvoorbeeld: Hij had het over zijn zoon, dan zal hij wel 10 jaar gezegd hebben en geen 1 jaar, zoals ik dacht gezien te hebben.

☞ Lichaamstaal (mimiek, houding, natuurlijke gebaren)

Bijvoorbeeld: iemand kijkt verdrietig dus zal er wel iets gebeurd zijn
Of: Hij maakt een gebaar voor telefoon, blijkbaar is mijn telefoon gegaan.

☞ Situatie/context

Bijvoorbeeld: iemand kijkt op straat op een plattegrond en komt dan naar je toe, hij zal wel de weg willen vragen.

Zien wat er gezegd wordt lijkt misschien vanzelf te gaan als je slechthorend of plotsdoof geworden bent, maar dat is niet altijd zo. Mensen die altijd goed gehoord hebben, zijn niet gewend informatie te halen uit wat ze zien. Ze zijn altijd gericht geweest op wat ze hoorden en moeten nu leren omgaan met de nieuwe situatie. Als je plotsdoof geworden bent en in ‘communicatienood’ zit, wil je niet wachten tot je het vanzelf geleerd hebt, want je wil zo snel mogelijk weer meedoen.

Voor wie is de training bedoeld?

Een training spraakafzien is bedoeld voor slechthorenden en plotsdoven die moeite hebben met het verstaan van spraak, ondanks het gebruik van hulpmiddelen zoals een hoortoestel of Cochleair Implantaat (CI). Ook voor plotsdoven die wachten op een Cochleair Implantaat. Tevens voor de gesprekspartners die, ten gevolge van de gehoorproblemen van de ander, problemen ervaren in de communicatie. Communiceren doe je tenslotte niet alleen!

Wat is het doel van de training?

Na de training kan de slechthorende of plotsdove volwassene gebruik maken van spraakafzien, waardoor hij weer (beter) en met minder inspanning deel kan nemen aan gesprekken.

Na de training past de gesprekspartner strategieën toe om spraakafzien voor de slechthorende/ plotsdove mogelijk te maken.

Waar bestaat de training uit?

Leren spraakafzien

Tijdens de training leert de slechthorende/plotsdove zien wat iemand zegt door het leren (her)kennen van de diverse mondbeelden. Klanken zijn van elkaar te onderscheiden omdat ze een ander mondbeeld hebben. Zo kan er bijvoorbeeld gezien worden of er in een woord een lipklank (p,b,m) gebruikt wordt, doordat het mondbeeld lippen op elkaar herkend wordt.

Mondbeeld p, b, m: de lippen op elkaar

Bij het spraakafzien is ongeveer een kwart van de afzonderlijke klanken te onderscheiden. Sommige klanken zijn niet te zien omdat ze bijvoorbeeld achter in de keel worden gemaakt, zoals k en g. Andere klanken zijn wel te zien, maar hebben hetzelfde mondbeeld, zoals p, b en m. Er kan niet gezien worden of er een p, een b of een m wordt gezegd, want de mond ziet er bij alle drie de klanken hetzelfde uit, de lippen zijn op elkaar. Dus is er aanvullende informatie nodig om te weten of iemand het over paard, baard of maart heeft. Denk daarbij aan de zin waarin een woord staat, kennis over het onderwerp of iemands gezichtsuitdrukking. Bijvoorbeeld: Het paard staat in de wei. Dan weet je dat het geen baard of maart kan zijn, want dat past niet in de zin.

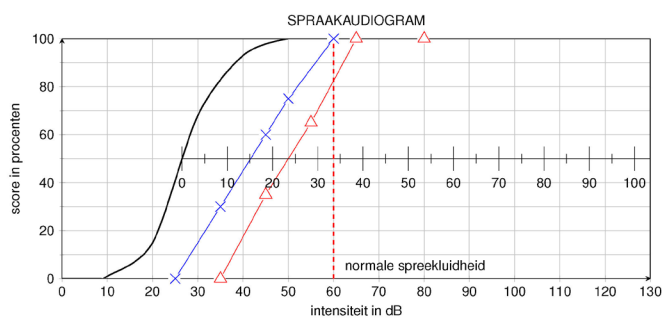
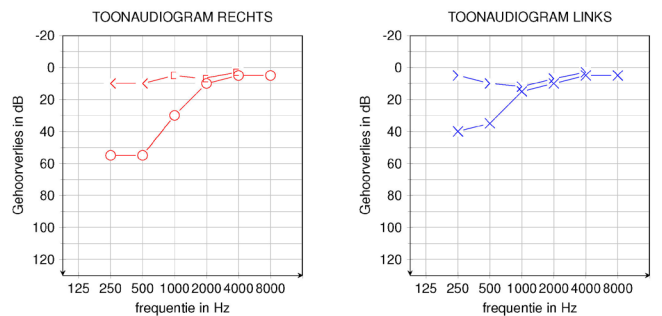
De gesprekspartner leert in de training zodanig te spreken dat het voor de slechthorende of plotsdove beter af te zien is. Te denken aan langzaam en duidelijk spreken zonder overdreven mondbewegingen, korte zinnen gebruiken, de spraak te begeleiden met mimiek en natuurlijke gebaren.

Leren aflezen van jouw toon- en spraakaudiogram

Naast het leren spraakafzien wordt in de training het toon- en spraakaudiogram uitgelegd.

Door te leren wat je hieruit kunt aflezen, leren jij en jouw gesprekspartner jouw gehoorverlies beter kennen en gaan jullie begrijpen waarom jij sommige geluiden niet kunt horen en woorden met bepaalde klanken niet kunt verstaan.

Geleidingsverlies

Symbol	Betekenis
<	piepton blokje rechts
>	piepton blokje links
○	piepton door koptelefoon rechts of woordjes rechts
×	piepton door koptelefoon rechts of woordjes rechts
⊞	piepton door blokje rechts met ruis door koptelefoon links
⊟	piepton door blokje links met ruis door koptelefoon rechts
⊞	beengeleiding rechts niet meetbaar
⊟	beengeleiding links niet meetbaar
⊞	beengeleiding links (met ruis rechts door koptelefoon) niet meetbaar
△	Piepton rechts met ruis door koptelefoon links of woordjes rechts met ruis links
□	pieptonen links met ruis door koptelefoon rechts of woordjes links met ruis rechts

Leren gebruiken van de tips voor een betere communicatie

Tevens worden er tips gegeven die zowel door de slechthorende/plotsdove als door zijn /haar gesprekspartner(s) eenvoudig toegepast kunnen worden in het dagelijks leven. Voorbeeld van een tip aan een slechthorende /plotsdove is: “Zorg dat je met je rug naar het raam of een lamp gaat zitten als je met iemand wilt praten, want zo zit je gesprekspartner in het licht en kun je zijn/haar mond en lichaam goed zien”. Voorbeeld van een tip aan de omgeving is: “Blijf de slechthorende/plotsdove aankijken zolang je met hem/haar praat en maak geen overdreven mondbewegingen”. Het lijken misschien vanzelfsprekende tips, maar in de praktijk blijkt het vaak anders te gaan en ontstaan er misverstanden, irritaties en relatieproblemen die vaak simpel voorkomen hadden kunnen worden.

Waar kun je een training volgen?

Spraakafzien leren kan onder begeleiding van een logopedist met ervaring in het geven van een training spraakafzien. Door een training spraakafzien bij een ervaren logopedist te combineren met het gebruik van de website Spraakafzienoefenen.nl , gaat het leren spraakafzien nóg sneller en beter.

Wordt de training vergoed?

De training wordt vergoed vanuit het basispakket van de zorgverzekering. Houd rekening met het eigen risico voor cliënten van 18 jaar of ouder!

Om voor vergoeding in aanmerking te komen, moet je een verwijzing hebben van een huisarts, een KNO-arts, of een Audiologisch Centrum. Op de verwijzing moet staan: logopedie bij stoornis in het spraakverstaan .

Vragen of aanmelden training

Wilt u meer informatie over een training spraakafzien of wilt u zich aanmelden voor een (online) training bij Caroline van Daelen, stuur dan een mail naar haar: info@logopediepraktijkvandaelen.nl, bel of stuur een whatsapp bericht naar 06-41 38 73 63 .